

ARCHEOLOGIENOTA MET BEPERKTE SAMENSTELLING

ZOUTLEEUW – TIENSESTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
G. VERBELEN, E. DIRIX, A. SYS,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

AUGUSTUS 2017

Titel

Archeologienota met beperkte samenstelling. Zoutleeuw – Tiensestraat

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix, Annelien Sys, Evenlien Audenaert
& Kevin Bouckaert

Opdrachtgever

Notaris Indekeu
Nieuwstraat 17
3800 Zoutleeuw

Projectnummer

2017H114

Plaats en datum

Kortenaken, augustus 2017

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2017H114
ISSN 2034-5615

© 2017 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

Administratieve gegevens	4
1 Inleiding.....	5
1.1 Algemeen.....	5
1.2 Beschrijving onderzoeksopdracht	5
1.3 Onderzoeksopdracht.....	7
1.4 Werkwijze en strategie	7
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Landschappelijke & bodemkundige situering	8
2.2 Archeologische voorkennis	9
2.3 Historische beschrijving	11
2.4 Datering en situering van het onderzochte gebied.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3 Resultaten bureauonderzoek.....	16
3.1 Beantwoording onderzoeksvragen.....	16
3.2 Potentieel op kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek	16
3.3 Samenvatting.....	17
4 Bibliografie	18
5 Figurenlijst	19

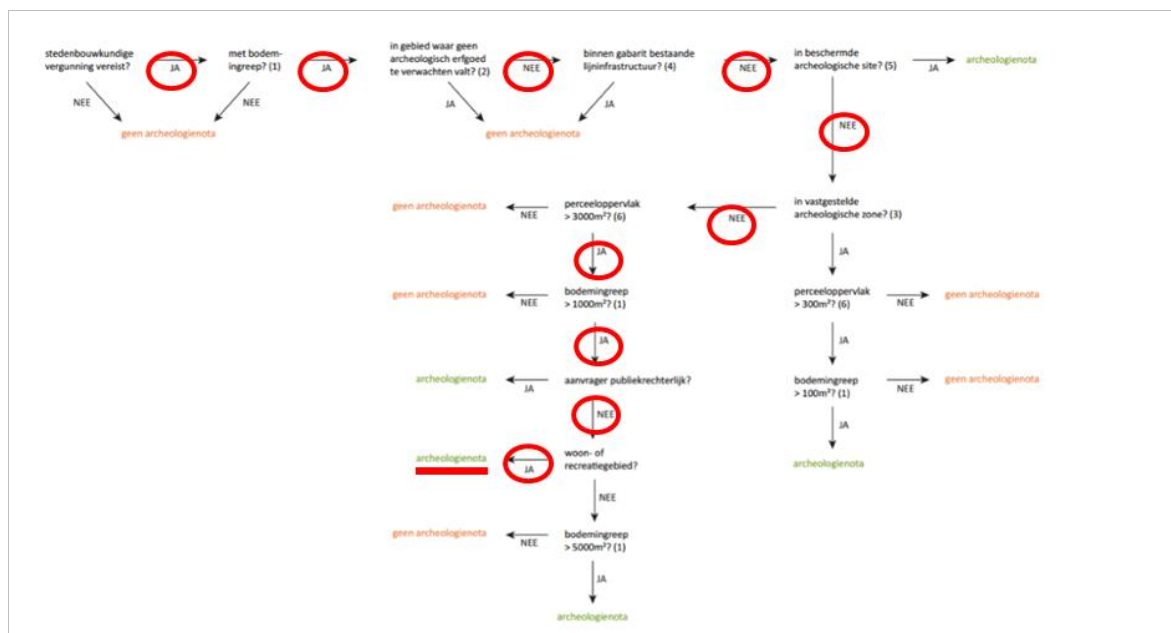
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Administratieve fiche	
Naam site:	Zoutleeuw – Tiensestraat
Onderzoek:	Archeologienota met beperkte samenstelling
Ligging:	Provincie Vlaams-Brabant, Zoutleeuw, Tiensestraat,
Kadaster:	Afdeling 1, sectie C, percelen: 3Z, 3P en 3W
Coördinaten (<i>zie hoofdstuk 1.2</i>):	A X 201237,33
	Y 169709,15
	B X 201124,13
	Y 169733,11
	C X 201172,38
	Y 169780,15
	D X 201247,26
	Y 169758,79
Opdrachtgever:	Notaris Indekeu Nieuwstraat 17 3800 Zoutleeuw
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba
Projectcode bureauonderzoek:	2017H144
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	ARCHEBO bvba (tijdelijk)
Grootte projectgebied:	Ca. 6671 m ²
Uitvoeringsperiode:	Augustus 2017
Reden van de ingreep	Verkaveling
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, ...

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

Bij het aanvragen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven onder leiding van een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek.

Figuur 1: Criteria bij verkavelingsvergunningen.

1.2 Beschrijving onderzoeksopdracht

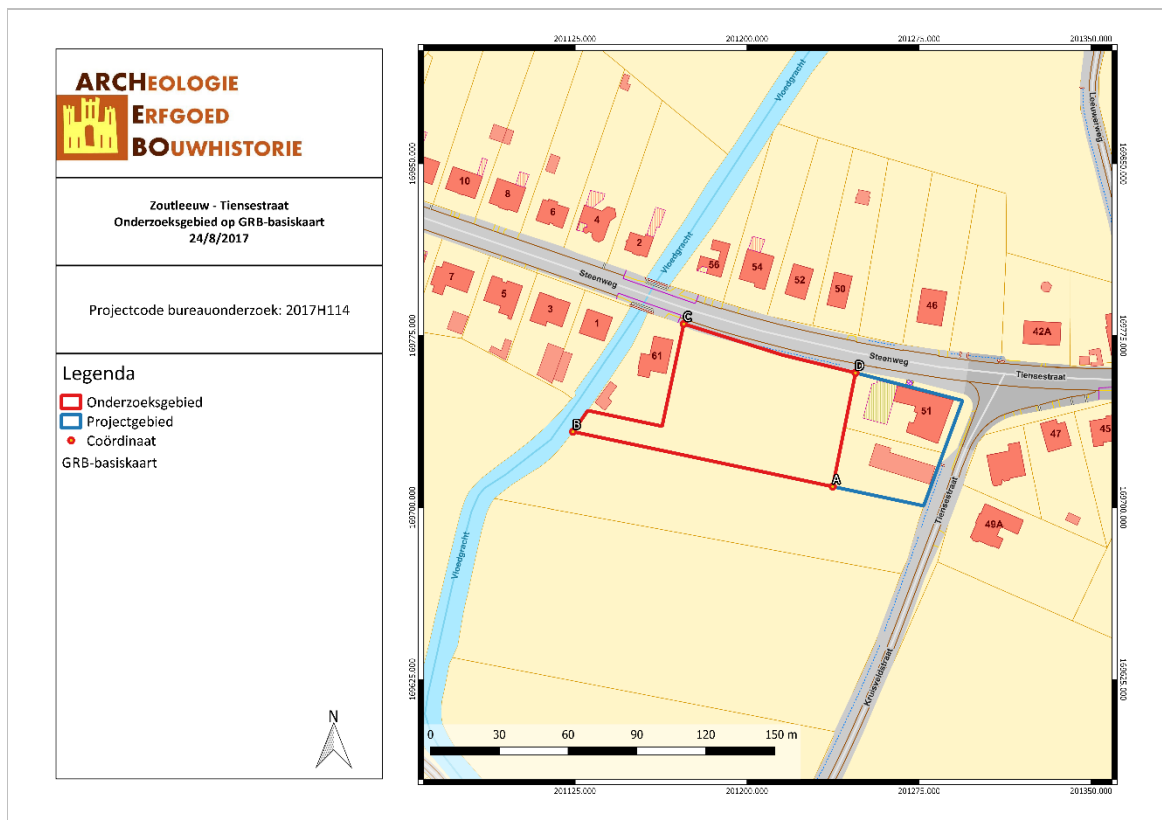
Naar aanleiding van een verkavelingsaanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Notaris Indekeu een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt. Het terrein zal door de opdrachtgever verdeeld worden in 7 loten, waarbij lot 1 bij het naastliggende perceel 3Y gevoegd zal worden, op lot 2 t.e.m. 6 nieuwe kavels gerealiseerd worden en lot 7 voorzien is voor de aanleg van een dijk. Fase 2, op percelen 3P, 3W en een deel van 3Z, zit voorlopig niet in de aanvraag, het onderzoeksgebied bedraagt hierdoor 4472 m².

Aangezien de aanvraag voor een verkavelingsvergunning pas na 1 juni werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in januari-februari 2017 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd.

Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd. Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoonbaar dat:

1. met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;

3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

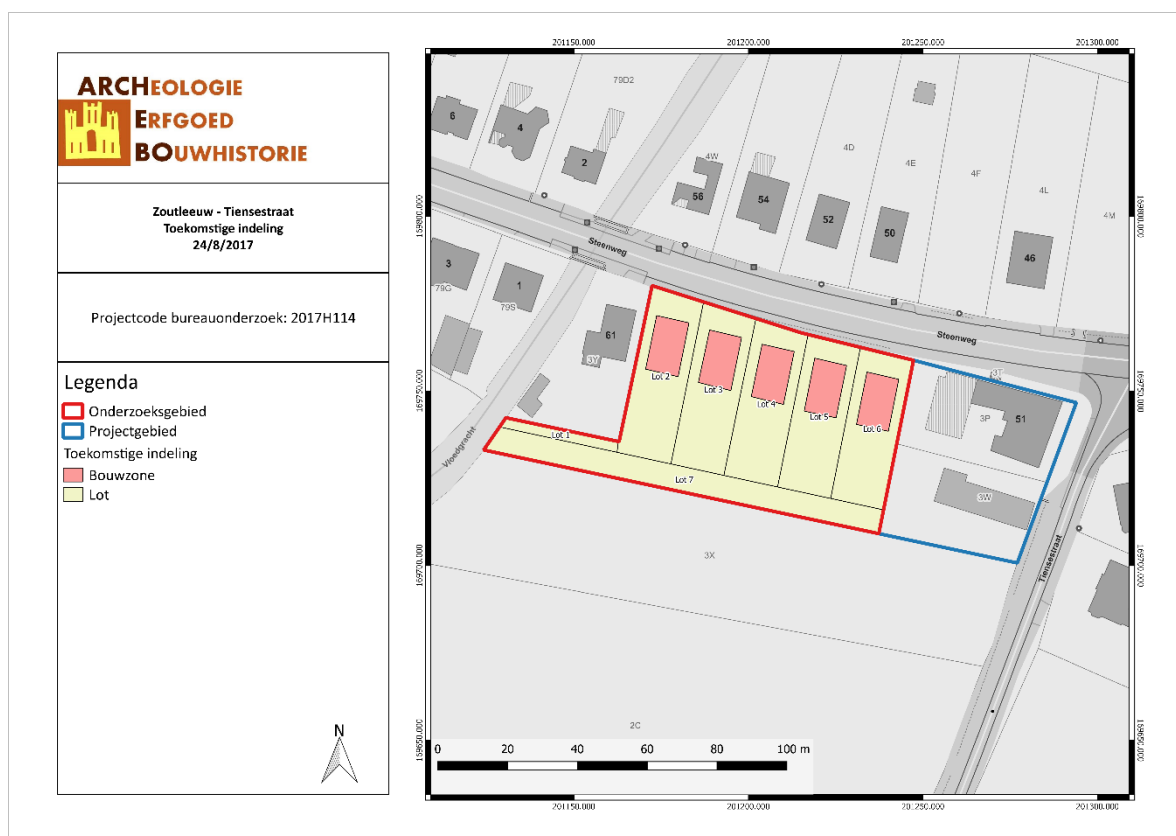
1.3 Onderzoeksoopdracht

Tijdens het bureauonderzoek dienen de onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke archeologische structuren of constructies kunnen ter hoogte van het onderzoeksgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*
3. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Het perceel Afdeling 1, Sectie C, nr. 3Z zal afgesplitst worden in vijf verkavelingen. Het overige gedeelte van het perceel zal onderverdeeld worden in lot 1 en lot 7. Lot 1 wordt bijgevoegd bij het aangrenzende perceel en lot 7 wordt ingenomen voor het aanleggen van een dijk. Door de werkzaamheden zal het bodemarchief verstoord worden.

Aangezien het terrein in gebruik is als weiland dienen er geen randvoorwaarden te worden opgenomen.

Figuur 4: Plan van de opsplitsing van het perceel en de bouwplannen (Oversteyn, 2017).

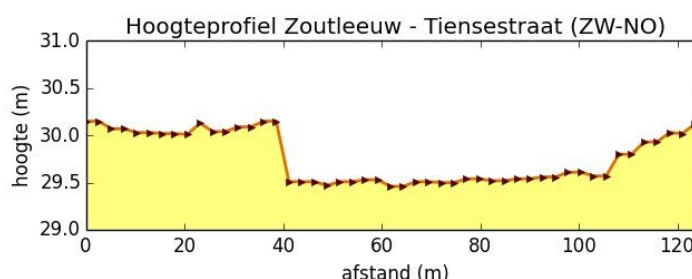
1.4 Werkwijze en strategie

In het bureauonderzoek wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie en archeologie met betrekking tot de onderzoekslocatie en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied. Er werd gebruik gemaakt van de meest nuttige kaarten voor het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied. De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm gebruikt in het programma QGIS.

2 BUREAUONDERZOEK

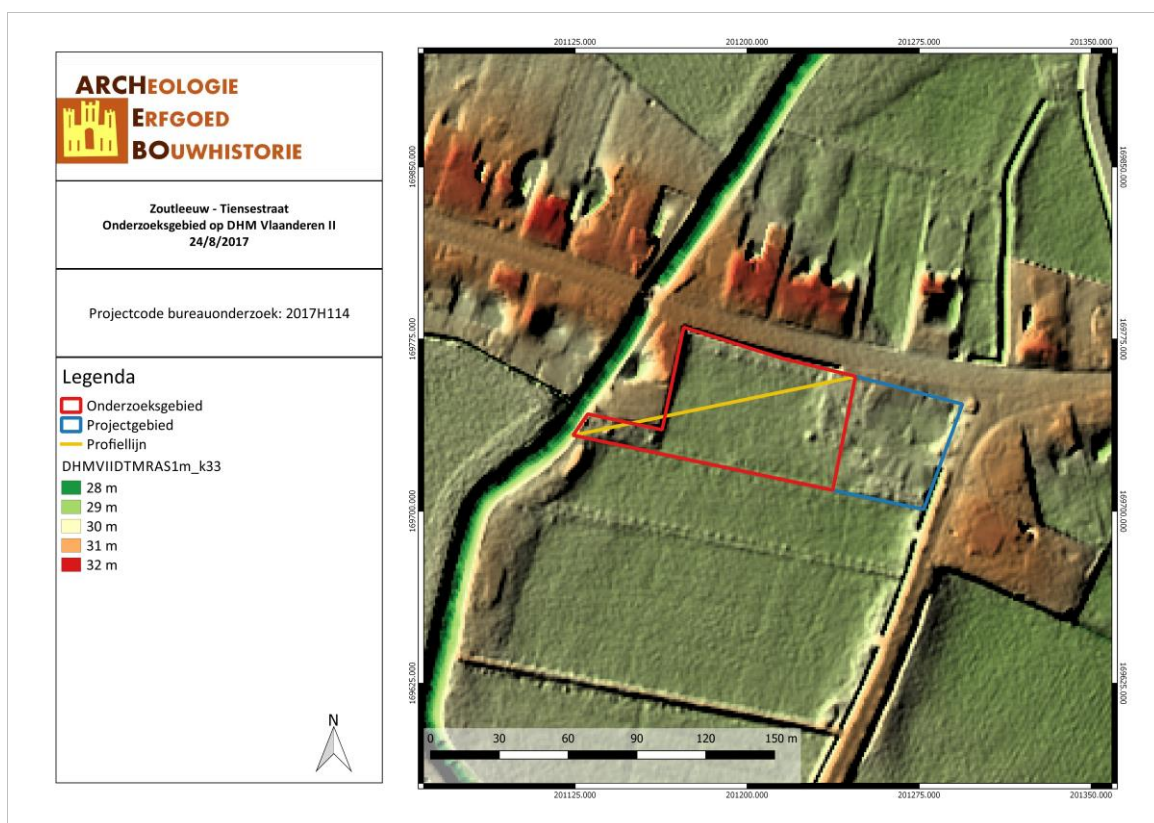
2.1 Landschappelijke & bodemkundige situering

Het projectgebied is gelokaliseerd in de gemeente Zoutleeuw (Vlaams-Brabant). Volgens de Traditionele Landschappenkaart ligt het projectgebied in het Hageland. Het terrein zelf bevindt zich volgens het hoogteprofiellijn op het Digitaal Hoogtemodel tussen ca. 29,5 en 30,5 m boven de zeespiegel.

Figuur 5: Hoogteprofiel van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2017)

Op de O-W doorsnede van het onderzoeksgebied is duidelijk een sterke verlaging tot 50 cm van het terrein waar te nemen tussen 40 en 100 m. Als we ruimer kijken zien we dat deze verlaging zich situeert in het gebied tussen de Kruisveldstraat, de Leeuwerweg en de Vloedgracht. Dit gebied komt zowat overeen met de bodemkaart van Vlaanderen waar vergraven terrein gekarteerd is (zie hieronder). Enkel waar er reeds gebouwd is langsheen de Tiensestraat is het terrein opgehoogd.

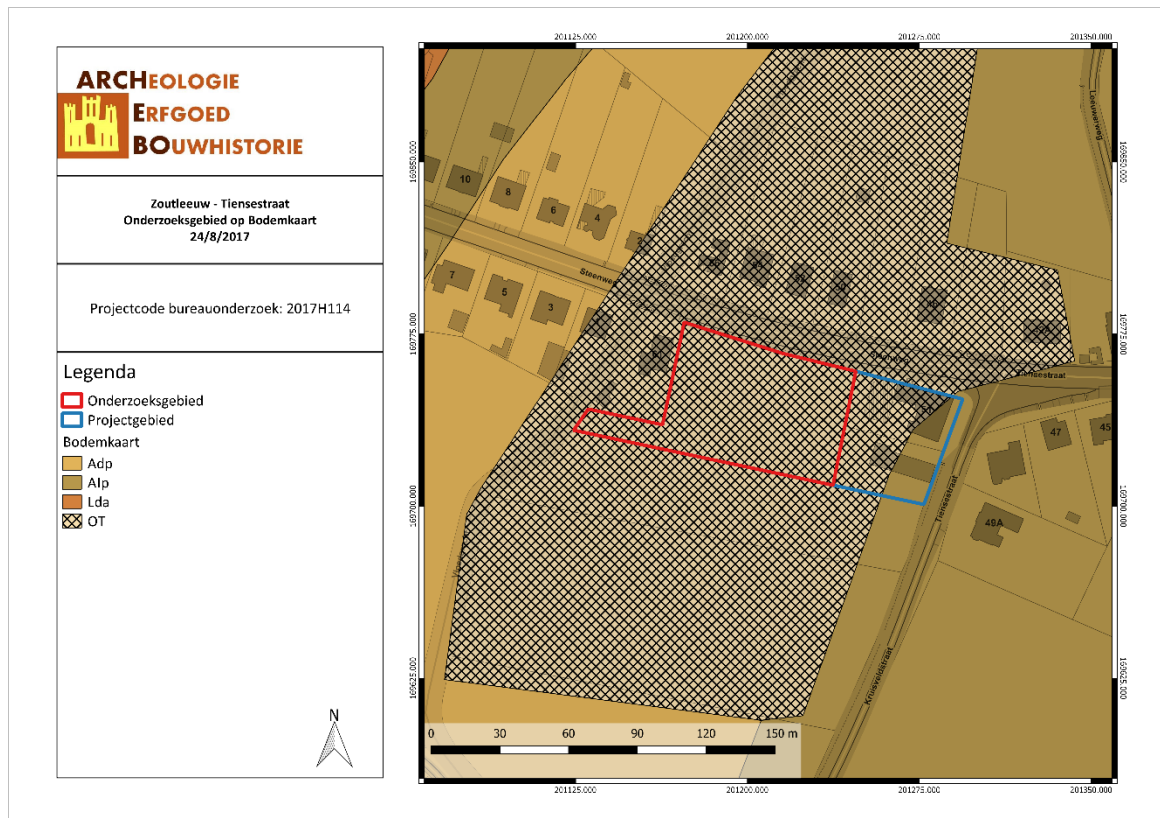
Figuur 6: Situering van het onderzoeksgebied en hoogteprofiellijn op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017)

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen is het onderzoeksgebied volledig gekarteerd als vergraven terrein (OT). Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bebouwde oppervlakten en de daarbij behorende tuinen zijn kunstmatig zo sterk beïnvloed

dat het oorspronkelijk bodemprofiel meestal niet meer te herkennen is.

In de ruime omgeving van het projectgebied zijn de volgende bodemtypes terug te vinden:

- Alp: zeer natte leembodem zonder profiel. Dit bodemtype wijst op sterk uitgesproken gleyverschijnselen die soms beginnen onmiddellijk onder de donker bruingrijze lemige bovenlaag. Roestverschijnselen zijn te wijten aan het schommelende stuwwatertafel. Deze bodems liggen voornamelijk in beekvalleien.
- Adp: natte bodem zonder profiel. De bouwlaag vertoont een bruingrijze kleur die geleidelijk overgaat in niet gedifferentieerd volluviaal materiaal die baksteenrestjes en houtskoolfragmenten bevat. Het colluvium rust op een afgeknotte textuur B of op een Tertiair substraat. Roestverschijnselen beginnen vanaf 50 cm.

Figuur 7: Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart (DOV, 2017).

2.2 Archeologische voorkennis

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Hoewel de inventaris verre van compleet is, kan dit overheidsinstrument helpen om een inschatting te maken ten aanzien van het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied.¹ Binnen het onderzoeksgebied zelf zijn geen locaties gekend.

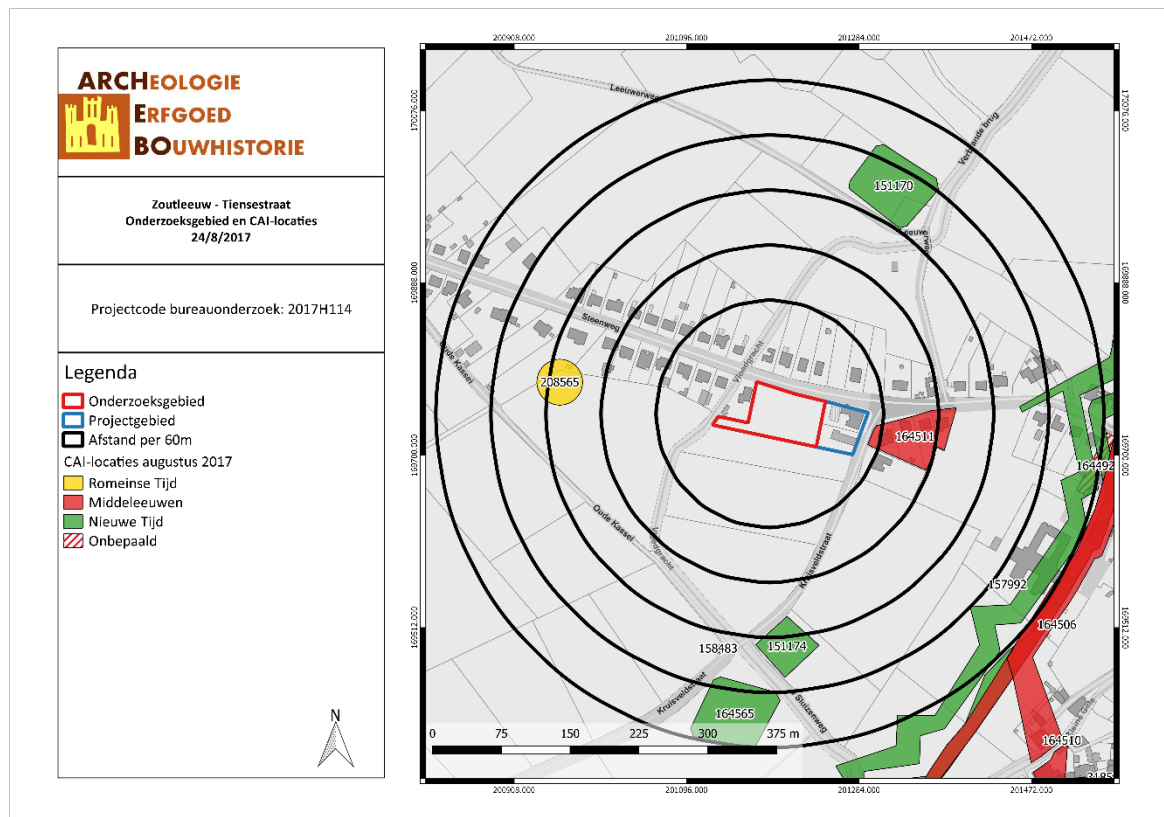
De CAI toont wel 11 locaties binnen een straal van 1000 meter. Het betreft voornamelijk locaties met betrekking tot de stadsomwalling, gelegen ten oosten van het projectgebied. Locatie **CAI 164506** is de eerste stadsomwalling uit de Volle middeleeuwen en **CAI 164523** de tweede uit de Late middeleeuwen. De eerste stadsomwalling van 1500 m is versterkt door minstens 12 torens en 5 toegangspoorten, waarvan **CAI 164510**, de Hellepoort, er één van is. Deze stadsomwalling is waarschijnlijk opgebouwd in natuur- en ijzerzandsteen. De tweede stadsomwalling is 3000 m lang, heeft 20 torens en 5 poorten. De gracht was

¹ "CAI Databank", *Onroerend erfgoed*, geraadpleegd 13 januari 2017, <https://cai.onroenderfgoed.be/>.

soms 25 tot 35 meter breed. **CAI locaties 151170, 151174 en 157992** verwijzen naar structuren van versterkingen uit de 17de eeuw, m.n. schansen en een grachten- en wallenstructuur waarin de 2de stadsomwalling geïntegreerd is. Ook **CAI 164492 en CAI 164565** betreffen versterkingswerken, waarbij 164492 verschillende aangepunte palen zijn met een lengte van 1,7 m uit de grond. De palen stonden parallel aan en in verband met een daarachter gelegen muur. Deze konden niet gedateerd worden. CAI 164565 is een schans uit de 18de eeuw. **CAI 164511** betreft de Sint-Janskapel uit de Volle middeleeuwen en **CAI 158483** de Bethaniakapel uit de 17de eeuw.

Ten westen van het onderzoeksgebied is er ook nog een losse vondst gesitueerd uit de Romeinse tijd (**CAI 208565**). Het betreft een klein votief bronzen vaasje dat op 3 poten staat en twee oren heeft.

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
151170	Versterking: schans	17 ^{de} eeuw
151174	Versterking: schans	17 ^{de} eeuw
157992	Versterking: gracht en wal	17 ^{de} eeuw
158483	Bethaniakapel	17 ^{de} eeuw
164492	Versterking	Onbepaald
164506	Eerste stadsomwalling	Volle middeleeuwen
164510	Hellepoort	Volle middeleeuwen
164511	Sint-Janskapel	Volle middeleeuwen
164523	Tweede stadsomwalling	Late middeleeuwen
164565	Versterking: schans	18 ^{de} eeuw
208565	Losse metaalvondst: bronzen vaasje	Romeinse Tijd

Figuur 8: Situering van het onderzoeksgebied en CAI-locaties op GRB-basiskaart (CAI, 2017)

2.3 Historische beschrijving

Voor de 16de eeuw heette Zoutleeuw nooit anders dan 'Leeuw', een benaming die wellicht terugging op het oudgermaanse 'hlaiwa', wat grafheuvel betekent². De betekenis van de term 'Zout' die later werd toegevoegd is onzeker: misschien bestaat er een verband met de taks op zout die Zoutleeuw mocht heffen en dat druk verhandeld werd in de stad. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat het een afleiding is van 'solde' of soldij, een verwijzing naar de Soldeniers van het aanzienlijke garnizoen dat in de 16de eeuw in Leeuw gelegerd was. De oudste betrouwbare meldingen over Leeuw gaan terug tot het einde van de 10de eeuw. De eerste parochiekerk was de Sint-Sulpitiuskapel, gelegen ten zuiden van het huidige stadscentrum.

*Figuur 9: Kaartfragment van Zoutleeuw (Leeuw of 'Leau'), Général Pelet 1705
(<http://www.simonstevin.org/in-de-kijker-vesting-zoutleeuw.html>, 2017)*

De economische groei van Leeuw is te danken aan verschillende factoren: dankzij de voltooiing van de weg Brugge - Keulen beschikte Leeuw over een gunstige handelspositie, terwijl omringende moerassen beschermden tegen invallen. Bovendien werd in 1130 een eerste verdedigingsmuur opgericht en breidde de stad zich uit in noordelijke richting. In 1236 werd de parochiekerk overgebracht naar de Sint-Leonarduskapel in het huidige centrum. Vele kooplui en ambachtslui vestigden zich binnen de beschermende muren van de nederzetting aan de bevaarbaar gemaakte Kleine Gete, zodat een rechtstreekse verbinding met Antwerpen tot stand kwam en waardoor het belang als handelscentrum begon toe te nemen.

² <http://www.zoutleeuw.be/website/12-www/68-www/142-www.html>

Figuur 10: Oude postkaart van de Sint-Leonarduskerk
(http://www.kerkeninvlaanderen.be/pages/kerk_00549.html, 2017)

In de 13de eeuw ontving de stad belangrijke vrijheden van de hertogen van Brabant, in ruil waarvoor zij het hertogdom moesten helpen verdedigen tegen de prinsbisschoppen van Luik. De lakennijverheid had intussen een hoge vlucht genomen: Leeuws laken werd verhandeld in het hele Maas- en Rijnland, Frankrijk en zelfs Engeland. Mede door deze welvaart werd Leeuw in 1312 één van de hoofdsteden van Brabant. Om aan de voortdurende dreiging van Luik te weerstaan werd omstreeks 1330 een tweede ringmuur opgericht.

Bijna twee eeuwen duurde deze bloeiperiode waarin Zoutleeuw ook op politiek vlak een aanzienlijke rol speelde, maar in de 15de eeuw kende de Leeuwse lakennijverheid een neergang, mede ten gevolge van de concurrentie van het Engelse laken. Ook het bevaarbaar maken van de Grote Gete tot Tienen, dat daardoor het belangrijkste handelscentrum werd in Oost-Brabant, betekende een zware slag voor de handelsbedrijvigheid. Toch slaagde de stad erin de schijn van grootheid op te houden en bouwde in 1538 zelfs nog een prestigieus stadhuis, dat thans nog de markt siert.

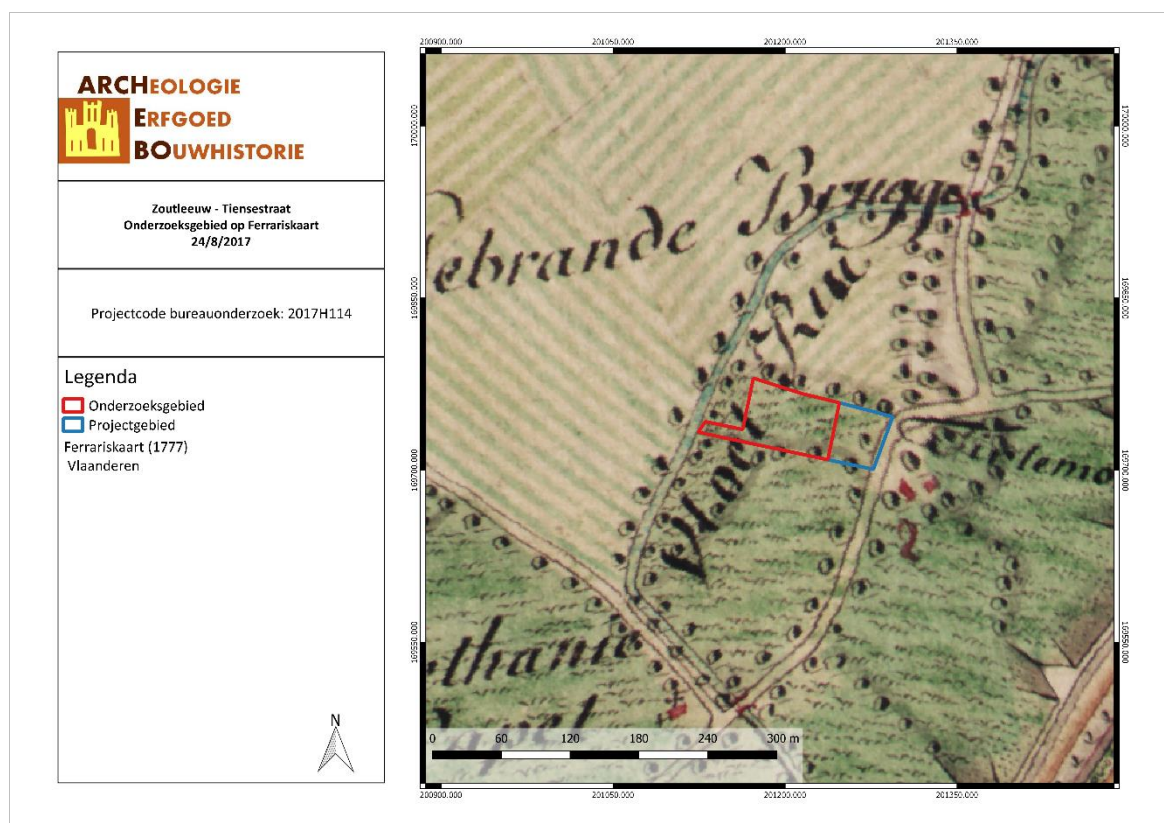
Tijdens de godsdienstoorlogen leefde de stad voortdurend onder de vrees van brandschatting en plundering, zowel vanwege de Spanjaarden, als vergelding voor de steun die de stad in 1568 bood aan de troepen van de Nederlanders, als van het Statenleger. In 1566 bleven de stadspoorten wel gesloten voor de beeldenstormers, waaraan het te danken is dat de Sint-Leonarduskerk nog zoveel gotische beelden bezit. De verdere geschiedenis is een droeve opsomming van rampen, bezettingen en verwoestingen: overstromingen verwoesten hele gehuchten en zelfs een stuk van de stadswallen, de pest eiste talloze slachtoffers, de Spaanse bezetter terroriseerde de inwoners en vormde een bron voor moreel verval. Ook gedurende de volgende eeuw teisterden krijgsgeweld en epidemieën Zoutleeuw. Ter bescherming van de Spaanse citadel werd een groot gebied onder water gezet: de overstroming van weilanden en pachthoven veroorzaakte armoede en ziekte. Ook van verschillende branden die talrijke huizen in as legden bleef de stad niet gespaard. In 1678 en 1701 werd Zoutleeuw bezet door Fransen, in 1705 na een hevige beschieting door de geallieerden heroverd.

Het Oostenrijks bewind bracht eindelijk een adempauze voor de stad. De talrijke kloosters die er een onderkomen hadden werden echter wel zwaar getroffen door de hervormingen van Jozef II, die de kerk losmaakte van Rome en haar onderwierp aan de staat. Ook de Franse revolutie betekende een zware klap: kloosterlingen en priesters werden vervolgd, kerken gesloten en alle openbare godsdienstoefeningen werden verboden. De inlijving van onze gewesten bij Frankrijk had ook tot gevolg dat het prinsbisdom Luik

werd opgeheven en zijn dreiging verloor. Daarmee verdween definitief de strategische betekenis van Zoutleeuw. In 1814 werd het Koninkrijk der Nederlanden opgericht. Koning Willem won de genegenheid van de bevolking door zijn streven naar herstel van handel en nijverheid, maar aan hun verzoek om de Kleine Gete opnieuw bevaarbaar te maken werd geen gevolg gegeven. In 1830 viel de uitroeping van de Belgische Onafhankelijkheid voor Zoutleeuw ironisch genoeg samen met het verlies van zijn stadstitel. Dit verlies werd in 1985 weer ongedaan gemaakt. Met zijn kleine oppervlakte (963 ha) en zijn landelijke ligging in het Hageland lijkt Zoutleeuw wel op een dorp, maar zijn bouwkundig erfgoed getuigt van een groots verleden.

2.4 Datering en situering van het onderzochte gebied

Het cartografisch materiaal uit de 18de en 19de eeuw toont het projectgebied gelegen tussen de huidige Kruisveldstraat en de Vloedgracht. De Tiensestraat zoals deze vandaag is, is nog niet te zien. De Tiensestraat buigt op de kaart van Ferraris (1771-1778) af naar de huidige Kruisveldstraat. Het projectgebied is hier aangeduid als weiland en is onbebouwd. Zowel de Vandermaelenkaart (1846-1854)³, de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)⁴ als de Poppkaart (1842-1879)⁵ tonen dezelfde situatie van het gebied, zoals deze ook weergegeven is op de Ferrariskaart.

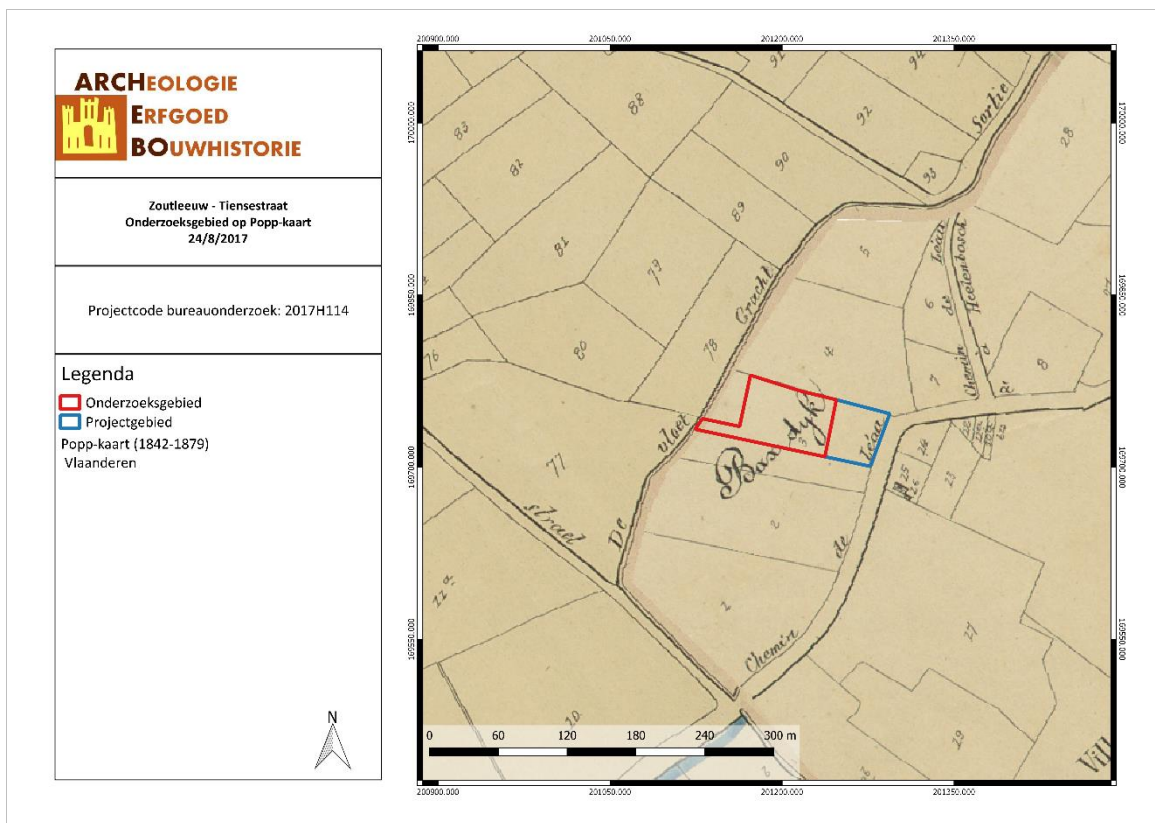

Figuur 11: Situering van het onderzoeksgebied op de Ferrariskaart uit 1777 (Geopunt, 2017).

³ Wikipedia, "Vandermaelenkaarten", online encyclopedie, *Wikipedia*, geraadpleegd 7 december 2016, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Vandermaelenkaarten>.

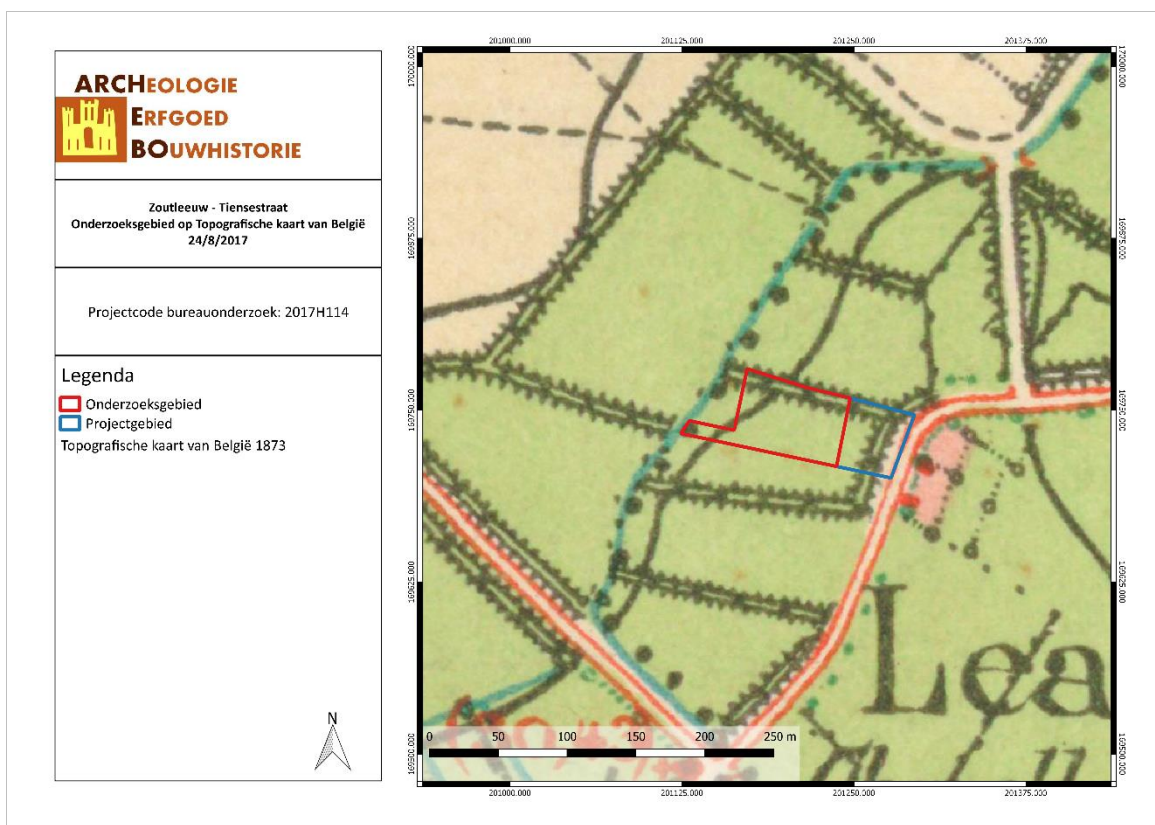
⁴ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2017, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

⁵ Geopunt Vlaanderen, "Poppkaart"

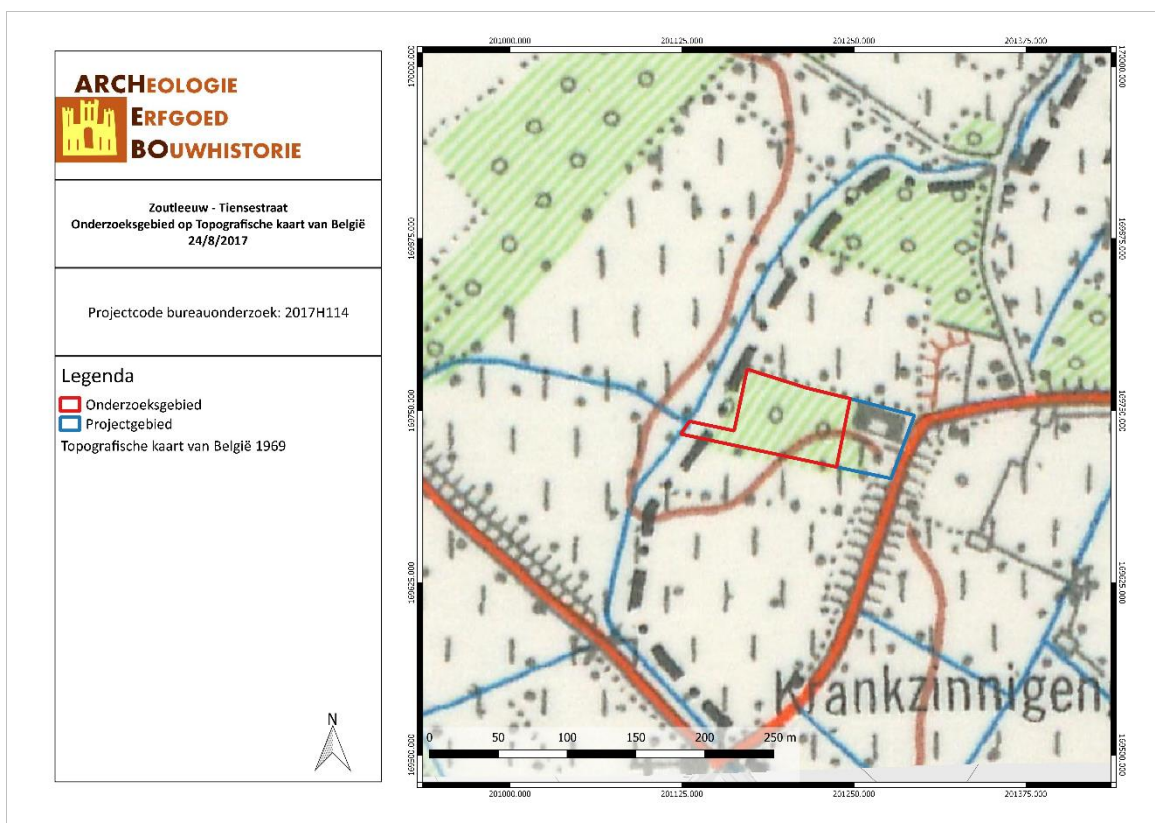

Figuur 12: Situering van het onderzoeksgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2017).

De topografische kaart van 1873 toont een onveranderde situatie van het perceel en de wegenis. Op de topografische kaart van 1969 is er wel een gebouw te zien in het projectgebied langsheen de huidige Kruisveldstraat. Het betreft een rechthoekig gebouw met de korte zijde langsheen de Kruisveldstraat. Het onderzoeksgebied blijft onbebouwen en is aangeduid als grasveld/weide.

Figuur 13: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart (1873) (Cartesius, 2017).

Figuur 14: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart (1969) (Cartesius, 2017).

3 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

3.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Zoals aangetoond in het bureauonderzoek, bevindt het projectgebied- en onderzoeksgebied zich in Zoutleeuw, langsheen de huidige Kruisveldstraat. De huidige Tiensestraat, zoals die nu is, is pas na 1969 aangelegd. Het projectgebied bleef gedurende de geanalyseerde historische periode (vanaf het begin van de 18de eeuw tot nu) onbebouwd tot 1969. Op de topografische kaart van 1969 is er namelijk een gebouw te zien langsheen de Kruisveldstraat.

2. *Welke archeologische structuren of constructies kunnen ter hoogte van het onderzoeksgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Het projectgebied is tot 1969 onbebouwd geweest. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) toont binnen het onderzoeksgebied geen archeologische waarden. In een straal van 1000 meter zijn er wel 11 locaties bekend. Het betreft voornamelijk locaties met betrekking tot de stadsomwalling, gelegen ten oosten van het projectgebied. In de onmiddellijke nabijheid van het projectgebied bevindt zich de Sint-Janskapel uit de Volle middeleeuwen.

3. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Op basis van de bodemkaart van Vlaanderen en het digitaal hoogtemodel is op te merken dat het terrein een hoge verstoringsgraad heeft. Op de bodemkaart van Vlaanderen is het projectgebied namelijk gekarteerd als vergraven terrein (OT). Het digitaal hoogtemodel toont dat het terrein in O-W doorsneden een sterke verlaging kent tot 50 cm. Mogelijk zijn beide zaken in verband te brengen met elkaar. Dit heeft tot gevolg dat het archeologisch erfgoed wellicht sterk verstoord is. Wanneer deze verstoring plaats heeft gevonden en de reden van de verstoring is niet te achterhalen.

3.2 Potentieel op kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het projectgebied gelokaliseerd is op een historische en archeologisch belanghebbende locatie, nabij de historische kern van Zoutleeuw. Echter de grote verstoringsgraad, die zowel de bodemkaart van Vlaanderen als het digitaal hoogtemodel aangeven, in het beperkte projectgebied doet vermoeden dat verder bodemonderzoek naar archeologische items niet de meest opportune keuze is. De kosten-batenanalyse voor dit project is ontoereikend. Gezien het kleine onderzoeksgebied zal slechts een geringe kenniswinst mogelijk zijn.

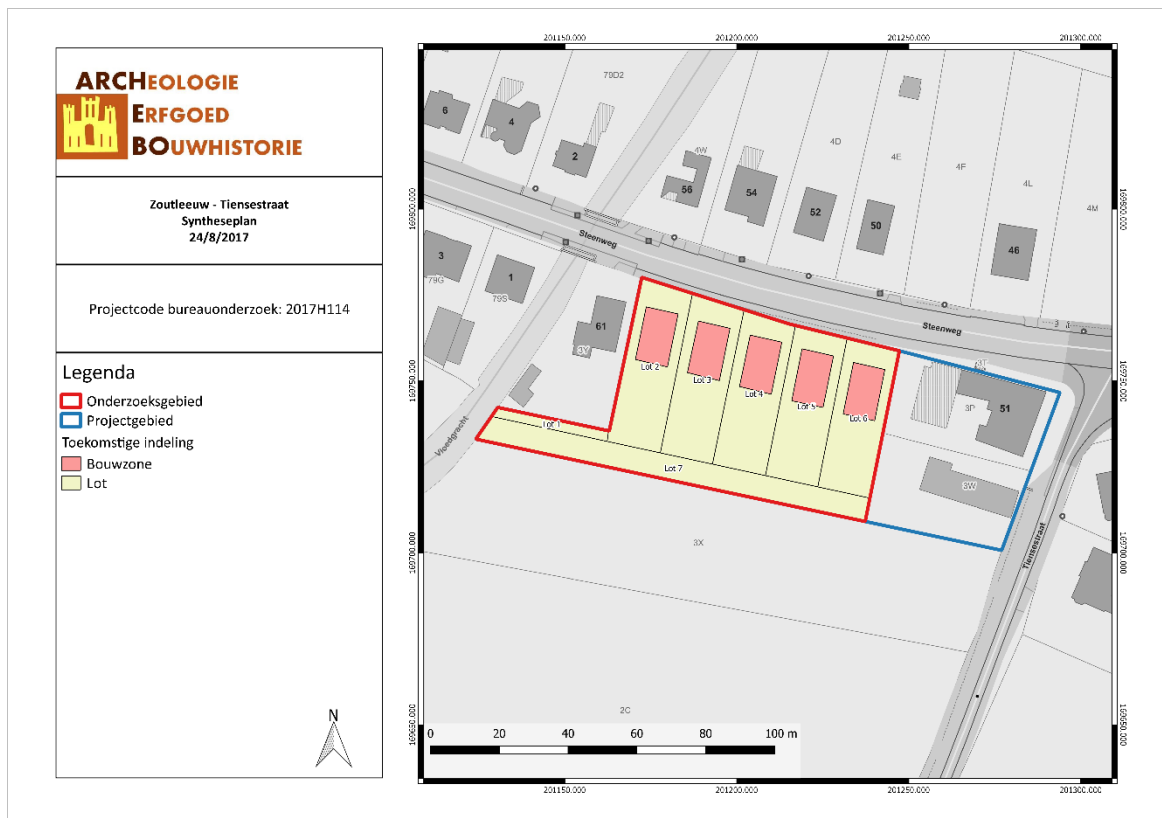
3.3 Samenvatting

In opdracht van Notaris Indekeu werd een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt voor perceel Afdeling 1, Sectie C, nummer 3Z (3P en 3W) in de Tiensestraat te Zoutleeuw (Vlaams-Brabant). Landschappelijk gezien ligt het projectgebied in het Hageland. Het onderzoeksgebied is op de bodemkaart van Vlaanderen gekarteerd als vergraven terrein (OT), wat wijst op een hoge graad van versterking. Het digitaal hoogtemodel toont dat het terrein in O-W doorsneden een sterke verlaging kent tot 50 cm.

Cartografische bronnen tonen aan dat het projectgebied onbebouwd bleef tot 1969. Het projectgebied is op de historische kaarten gelegen langs de huidige Kruisveldstraat. De huidige Tiensestraat, zoals die nu is, is pas na 1969 aangelegd.

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) toont binnen het onderzoeksgebied geen archeologische waarden. In een straal van 1000 meter zijn er wel 11 locaties bekend. Het betreft voornamelijk locaties met betrekking tot de stadsomwalling, gelegen ten oosten van het projectgebied. In de onmiddellijke nabijheid van het projectgebied bevindt zich de Sint-Janskapel uit de Volle middeleeuwen.

De kosten-baten analyse is ontoereikend voor dit project gezien de hoge versterkingsgraad van het terrein. Op de bodemkaart van Vlaanderen is het projectgebied namelijk gekarteerd als vergraven terrein (OT). Het digitaal hoogtemodel toont dat het terrein in O-W doorsneden een sterke verlaging kent tot 50 cm. Mogelijk zijn beide zaken in verband te brengen met elkaar. Dit heeft tot gevolg dat het archeologisch erfgoed wellicht sterk verstoord is. Daarom wordt geopteerd om het gehele plangebied vrij te geven voor de geplande werken.

Figuur 15: Syntheseplan (ARCHEBO bvba, 2017).

4 BIBLIOGRAFIE

Geschreven bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 2.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, januari 2017.

Baeyens, L., R. Tavernier, en G. Scheys. "Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad". Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (I.W.O.N.L.), 1958.

Bogemans, F., en F. Van Molle, red. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - kaartblad 24, Aarschot*. Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijdommen, 2007.

"CAI Databank". *Onroerend erfgoed*. Geraadpleegd 13 januari 2017. <https://cai.onroerenderfgoed.be/>.

Vandeputte, Omer. *Gids voor Vlaanderen*. Lannoo Uitgeverij, 2007.

Elektronische bronnen

"CAI Databank". *Onroerend erfgoed*. Geraadpleegd 13 januari 2017. <https://cai.onroerenderfgoed.be/>.

"Ferrariskaarten". *Wikipedia*. Geraadpleegd 9 december 2016. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Ferrariskaarten&oldid=47485125>.

Geopunt Vlaanderen. "Atlas der Buurtwegen". Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

Geopunt Vlaanderen. "Popp-kaart"

Wikipedia. "Vandermaelenkaarten". Online encyclopedie. *Wikipedia*. Geraadpleegd 7 december 2016. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Vandermaelenkaarten>.

<http://www.zoutleeuw.be/website/12-www/68-www/142-www.html>

<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/STUA/29/STUA029-001.pdf>

5 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij verkavelingsvergunningen.....	5
Figuur 2: Situering van het onderzoeksgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2017)	6
Figuur 3: Situering van het onderzoeksgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017).....	6
Figuur 4: Plan van de opsplitsing van het perceel en de bouwplannen (Oversteyn, 2017).....	7
Figuur 5: Hoogteprofiel van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2017)	8
Figuur 6: Situering van het onderzoeksgebied en hoogteprofiellijn op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017)	8
Figuur 7: Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart (DOV, 2017).	9
Figuur 8: Situering van het onderzoeksgebied en CAI-locaties op GRB-basiskaart (CAI, 2017).....	10
Figuur 9: Kaartfragment van Zoutleeuw (Leeuw of 'Leau'), Général Pelet 1705.....	11
Figuur 10: Oude postkaart van de Sint-Leonarduskerk.....	12
Figuur 10: Situering van het onderzoeksgebied op de Ferrariskaart uit 1777 (Geopunt, 2017).	13
Figuur 11: Situering van het onderzoeksgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2017).	14
Figuur 12: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart (1873) (Cartesius, 2017).	15
Figuur 13: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart (1969) (Cartesius, 2017).	15
Figuur 14: Synthesepan (ARCHEBO bvba, 2017).....	17